Саволу-ҷавобҳо

доир ба пешбурди ҳатмии баҳисобгирии муҳосибӣ аз ҷониби субъектҳои фаъолияти соҳибкории хурд ва доштани ҳуҷҷати тасдиқкунандаи факти хариди мол, иҷрои кор ва хизматрасониҳо

Савол: Асоси пешбурди баҳисобгирии муҳосибӣ дар фаъолияти субъектҳои соҳибкории хурд, яъне он андозсупорандагоне, ки тибқи низоми соддакардашудаи андозбандӣ фаъолият менамоянд, аз чӣ иборат мебошад?

Ҷавоб: Тибқи талаботи қисми 1 моддаи 48 Кодекси андоз андозсупоранда ӯҳдадор аст баҳисобгирии даромаду хароҷотро дар асоси маълумоти бо ҳуҷҷатҳо асоснокшуда дақиқ ва сари вақт пеш барад ва даромаду хароҷотро ба давраҳои ҳисоботии дахлдоре, ки дар давраи онҳо гирифта ё пардохт шудаанд, вобаста ба усули баҳисобгирии тибқи моддаҳои 140-154 Кодекси мазкур истифодашаванда ҷиҳати дуруст нишон додани даромади (фоидаи) андозбандишаванда ва амалиёти анҷомдодашаванда ба роҳ монад. Таҳти усули баҳисобгирӣ, ки андозсупоранда истифода мебарад, ҳамаи омилҳои вақт ва тартиби баҳисобгирии маблағҳои воридшуда ва хароҷотҳои карда шуда ба инобат гирифта мешавад.

Ҳамзамон дар асоси талаботи моддаи 293 Кодекси андоз андозсупорандагон, яъне истифодакунандаи андози низоми соддакардашуда ӯҳдадоранд барои мақсадҳои муайян намудани манбаи андоз баҳисобгирии муҳосибии даромади умумиашонро пеш баранд. Чунин, андозсупорандагон метавонанд низоми соддакардашудаи баҳисобгирии муҳосибии аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ муқарраршударо истифода намоянд.

Савол: Уҳдадории пешбурди баҳисобгирии муҳосибӣ дар фаъолияти субъектҳои соҳибкории хурд, яъне он андозсупорандагоне, ки тибқи низоми соддакардашудаи андозбандӣ фаъолият менамоянд, аз кай оғоз меёбад?

Ҷавоб: Мутобиқи талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ» баҳисобгирии муҳосибиро ташкилотҳои хурде, ки низоми андозбандии содакардашударо истифода мебаранд, ба сифати шахси ҳуқуқӣ ва ё соҳибкори инфиродии тибқи Шаҳодатнома фаъолияткунанда, ба таври доимӣ аз лаҳзаи ба қайд гирифта шуданаш, амалӣ менамоянд. Тибқи талаботи ҳамин Қонун соҳибкорони хурду миёна, усули содакардашудаи баҳисобгирии муҳосибиро пеш мебаранд.

Бо мақсади пешбурди баҳисобгирии соддакардашудаи муҳосибӣ аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 7 декабри соли 2009, таҳти №80 «Тартиби истифодабарии системаи содакардашудаи ҳисобот ва баҳисобгирӣ дар субъектҳои соҳибкории хурди Ҷумҳурии Тоҷикистон»

таҳия ва тасдиқ карда шудааст, ки санади мазкур дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 декабри соли 2009, №555 ба қайди давлатӣ гирифта шудааст.

Савол: Ба ҳуҷҷати тасдиқи факти хариди моли ба фурӯши чакана баровардашуда кадом номгӯи ҳуҷҷатҳо дохил мешаванд?

Ҷавоб: Тибқи талаботи боби 29 Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон хариду фурӯши мол аз ҷониби соҳибкороне, ки ба фурӯши чаканаи молҳо машғул мебошанд, дар доираи шартнома амалӣ карда шуда, ҳамзамон, тибқи Тартиби истифодабарии системаи соддакардашудаи ҳисобот ва баҳисобгирӣ дар суъбектҳои соҳибкории хурди Ҷумҳурии Тоҷикистон, бояд аз ҷониби соҳибкороне, ки ба фурӯши чаканаи молҳо машғул мебошанд, уҳдадоранд барои қонунӣ гардонидани амалиётҳои хоҷагидорӣ, ҳуҷҷатҳои тасдиққунандаи хариди моли ба фурӯши чакана баровардашудаи худро **<u>аз қабили, ҳисобнома-фактураи андоз аз арзиши иловашуда, борхати мол, борхати нақлиётӣ ва эъломияи гумрукии</u>** воридоти молро бо худ дошта бошанд.

Савол: Мо воридоти молҳоро аз хориҷи кишвар, тавассути ширкатҳое, ки ба хизматрасонии нақлиётӣ машғул мебошанд амалӣ менамоем ва моли вориднамудаи морро чунин ширкатҳо ба номи худашон барасмияти гумрукӣ медароранд, дар ин ҳолат мо чи гуна ҳуҷҷати тасдиққунандаи факти хариди мол (воридоти молро) дошта метавонем?

Ҷавоб: Тибқи талаботи Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти он аз ин қаламрав шахсро вазифадор менамояд, ки молро таҳти яке аз низоми гумрукии муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ҷойгир кунад ва ин низоми гумрукиро риоя намояд, ва моли воридшуда ва содиршударо барасмияти гумрукӣ даровaрда, ҳуҷҷат кунонад.

Иҷозати моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида ба муомилоти озод, бо шарти ворид гардидани маблағи боҷҳои гумрукӣ, андоз ба буҷет ва ҳуҷҷаткунонии он анҷом дода мешавад.

Ҳангоми ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани моли дар моддаи 67 ҳамин Кодекс зикршуда (яъне, моли зудвайроншаванда, ва ғайра), шахс метавонад аз расмиёти махсуси соддагардонидашудаи барасмиятдарории гумрукӣ истифода намояд.

Он ширкатҳое, ки ба боркашонии гумрукӣ (хизматрасонии нақлиётӣ) машғул мебошанд, танҳо хаққи хизматрасонии худро гирифта, ҳуқуқ надоранд, молҳои дигар шахсонро ба номи худ ба расмияти гумрукӣ дароранд.

Бинобар ин, Шумо уҳдадор мебошед, ки моли вориднамудаи худро ба номи худ барасмияти гумрукӣ даровaрда, вобаста ба он декларатсияи (эъломияи) гумрукии воридоти молро дошта бошед.

Ҳамзамон, дар сурати ба номи дигар шахс барасмият даровардани моли вориднамудаатон, Шумо уҳдадор мебошед, ки нисбати ҳамон мол ҳуҷҷати тасдиқкунандаи факти хариди онро аз қабили борхати мол, борхати нақлиётӣ бо худ дошта бошед.

Савол: Дар ҳолати аз хоҷагиҳои деҳқонӣ ё шахсони алоҳидаи воқеӣ харидани маҳсулоти кишоварзӣ ва ё дигар молҳо бо мақсади минбаъд ба фурӯши чакан баровардани онҳо, мо молҳои харидаамонро чи гуна ҳуҷҷатгузорӣ намоем?

Ҷавоб: Тибқи баҳисобгирии соддакардашудаи муҳосибӣ дар сурати аз хоҷагиҳои деҳқонӣ ва ё шахсони воқеии алоҳида харид намудани молҳо бо мақсади минбаъд ба фурӯши чакана баровардани онҳо, Шумо уҳдадор мебошед, ки аз хоҷагиҳои деҳқонӣ дар асоси Шаҳодатнома фаъолияткунанда ҳисобнома фактураи соддакардашуда ва борхати маҳсулотро гиред, дар дигар ҳолатҳо санади хариди мол тартиб дода, инчунин нусхаи шиносномаи чунин шахсонро бо худ нигаҳ доред.

Савол: Аксарияти яклухтфурушон аз ҷумла истеҳсолкунандагони дохилӣ ҳангоми хариди мол ягон намуди ҳуҷҷати тасдиқкунандаи харид намедиҳанд дар ин ҳолати чи бояд кард?

Ҷавоб: Тибқи талаботи қисми 1 моддаи 186 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон шахси ба сифати супорандаи андоз аз арзиши иловашуда бақайдгирифташуда ва ба рӯйхати андозсупорандагони бемасъулият дохилнашуда, ки амалиёти андозбандишавандаро иҷро менамояд, новобаста аз фуруши яклухт ва чаканаи молҳо ӯҳдадор аст, ба қабулкунандаи молҳо, корҳо ё хизматрасониҳо ҳисобнома-фактураи электронии шаклаш қатъӣ ва соддакардашудаи андоз аз арзиши иловашударо пешниҳод намояд.

Бинобар ин, Шумо аз шахсоне, ки ба фурӯши яклухти молҳо машғул мебошанд, пешниҳод намудани ҳисобнома-фактураи андоз аз арзиши иловашударо талаб намоед.

Савол: Молу маҳсулоте, ки айни ҳол дар анборҳо мавҷуд мебошанд ва ҳуҷҷати хариди он гирифта нашудааст бо кадом тартиб ҳуҷҷатгузорӣ намоем?

Ҷавоб: Бо назардошти он, ки меъёри қонунгузорӣ оид ба доштани ҳуҷҷати тасдиқкунандаи факти харид қаблан низ амал менамуд ва Шумо уҳдадор будед, ки вобаста ба моли ба фурӯши чакана баровардаи худ, ҳуҷҷати хариди онро мегирифтед.

Бинобар ин, Шумо уҳдадор мебошед, ки оид ба бақияи молҳои дар анборбудаатон ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи хариди онро бо худ дошта бошед ва ҳамзамон, ҳисобот оид ба бақияи молҳои дар анбор будаатонро ба саннаи 01.06.2017 дар 2 нусха таҳия ва тасдиқ намуда, як нусхаи онро

бо худ ва як нусхаи дигарашоро ба мақомоти андози маҳалли фаъолияти худ пешниҳод намоед.

Савол: **Пурсиши ҳуҷҷати тасдиққунандаи факти хариди мол аз ҷониби мақомоти андоз аз соҳибкорон аз кай оғоз меёбад**?

Ҷавоб: Бо назардошти нақша-чорабиниҳои дар назардошташуда Кумитаи андоз тасмим гирифтааст, ки аз 01.07.2017 пурсиши ҳуҷҷати тасдиқикунандаи хариди моли ба фурӯши чакана баровардашуда😀ро аз соҳибкорон оғоз намуда, дар ин самт гуруҳҳои кории алоҳидаро сафарбар намояд.